

Andstöðan bjargaði Norrönu

Tað er gamalt sagt: »Hann einki vágar hann einki vinnur«.

Hetta orðatak kann væl setast í samband við ta avgerð, sum javnaðarflokkurin tók undir við seina-^a tingdag í hesum valskeiði. Hendan dag vóru trý kreppuuppskot til viðgerðar, ið eins høvdu til endamáls at skúgva vandamálini og sjálva samfelagskreppuna út um valið hin 8. november í heyst.

Síðan var eitt uppskot frá lögtingsformanninum um kreppuhjálpi til Norrönu, og tað er tað málið, sum kann setast í samband við áðurnevnda orðafellið.

Spurningurin um tað var rættari at lata Norrönu fara av landinum ella ikki man hava verið rættliga nógv frammi millum fólk.

Tað er uttan iva mong, ið halda, at rættast var, um vit gjørdu okkum leys av hesum tiltaki og lótu Norrönu fara sin veg. Meðan so uppáftur onnur halda tað vera stórt spell, um so varð, at hetta skip glapp føroyingum av hondum.

Ti tá var søgan skrivað í siglingarmálinum, og vit komu ikki at gera nakra

roynd við ferjusigling aftur enn á sinni, men útlendingar høvdu farið við hesari sigling burtur av.

Nakað soleiðis man hugsanin vera.

Tá ið Norröna varð

keypt til landið, tóku samgonguflokkarnir undir við tiltakinum og settu væl av almennum peningi í skipið. Nógv varð skrivað og talað um, at nú var siglingarmálið loyst á privat-

um grundarlag og so framvegis. Úrslitið kenna vit í dag.

Tað lagna, ella tað sjáldsama er, at samgonguflokkarnir settu seg ikki færor fyrri at viðgera hetta stóra mál, men góvu skarvin yvir eftir at hava bót omaná málinum úti í Tinganesi.

Um ætlan landsstýrisins var at lata sum einki, og bert lata skipið fara av knóranum, ella at hatta er politiskt máttloysi, er ilt at meta um. Men tað má haldast lögð, at landsstýrið ikki vildi viðgera eitt so stórt mál, sum hetta má sigast at vera.

Tað, sum gjørdi, at vit vildu taka undir við uppskoti Tjóðveldisflokksins, var, at okkum varð gjørt greitt, at um Norröna fór av knóranum, so kom landskassin at missa millum 40 og 50 milliónir krónur, sum hetta landsstýrið hevur bundið í Norrönu. Ella tað sama sum ein rokning uppá 1000 krónur til hvørt fólk í hesum samfelag.

Javnaðarflokkurin vildi ikki, at føroyski skattgjaldarin skuldi fáa eina skattarokning, men heldur at ein roynd varð gjørd at vinna nakrar milliónir inn aftur við Norrönu. Spurningurin fyrri okkum mátti tí bliva, um man skuldi skriva eina rokning til føroyska skattgjaldaran, uttan at gera eina roynd at sleppa honum undan, ella møguliga sleppa við eini minni rokning.

Um Norröna fór av knóranum, so sigldi hon avstað við imillum 40 og 50 milliónum krónum í lastini, føroyska flaggið strikað og arbeiðsplássíð burtur með alla.

Jørgen Thomsen

Sosialdemokratar størsti flokkur

Útvarpið mánamorgunin hevði tíndi um eitt landspartaval í Týsklandi. Har fekst tú mestsum fatan av, at allir partar høvdu tapt, »men teir Grønu stóðu seg væl«. So væntaði tú at frætta nærri, kanska seinri sama dag, hvussu hetta val endaði. Nei, einki.

Tú hevði nú væntað, at okkurt meira fór at koma. Ti hetta landspartaval var ikki so heilt tilvildarligt. Ti her hendi nevniliga ein umbroyting av politisku støðuni í Týsklandi, sum veruliga hevur tí »ævigt káta« kanslararum í Bonn, Helmut Kohl okkurt at hugsa um.

Teir kristiligu, sum vóru størstu flokkur í Nortreihn Westfalen, gjørdust tann stóri taparin; teir sum frammanundan vóru størsti flokkur, máttu lúta fyrri SPD, javnaðarflokkinum, teir friu demokratararnir fingur uppáftur eitt katastrofuval og vórðu bart sagt sópaðir út úr teim flestu bygdarráðum og býráðum í landspart-

inum. Meðan teir Grønu vóru vinnararnir.

Støðan er nú henda:

CDU	42,1 %
(+ 4,1 %)	
SPD	42,5 %
(+ 0,2 %)	
FPD	4,8 %
(+ 1,7 %)	
Grønu	8,5 %
(+ 6,0 %)	

Hetta valið hevur verið mett sum eitt royndarval, ið sýnir støðuna í Týsklandi eftir tveimum árum undir borgarligum stýri.

Kenir eygleiðarar meta, at tann veljaraskiftan, sum hetta valið sýnir, hetta er størsti landsparturin í Týsklandi við einum triðingi av teim valbaru týskarunum, greidliga visir, at eitt umskifti nú fer fram og at veljararnir hjá týska javnaðarflokkinum nú koma frá teimum kristiligu og teimum friu demokratunum, meðan tað annars kundi fryktast, at javnaðarflokkurin misti so nógv til teir Grønu, at tap stóð í hendi. Men so var ikki.

J.L.

Framhald av síðu 7

at bert hetta at fáa byggi-grund til vega er vordíð eitt ógvuliga tungt tak hjá tí, sum ætlar sær at byggja. Mong nýðast sostatt at spara upp í árávis fyrri at kunna keypa stykkið. Onnur nýðast at taka stór lán til at gjalda grundstykkið við og eru sostatt longu bundin av stórári skuld, áðrenn spakin verður settur í jørðina. Uppáftur onnur hava als ongan møguleika at ognar sær grundstykki, antin tí, at tey ikki fáa lán til grundstykkjakeyp ella tí, at tey yvirhøvar ikki kunnu fáa hendur á einum stykki. Sostatt hongur húsaneyðin óloysiliga saman við spurninginum um útstykkjingar og útboð av grundstykkjum. Tað er trótið á grundstykkjum til ein yvirkomiligan pris, sum nú tykist at vera fløskuhálsurin í allari sethúsa- og íbúðabygging í

Føroyum.

Hetta álvarssama trot á biligum og byggiklárur grundstykkjum metir javnaðarflokkurin sum eitt samfelagsmál, ið bert kann verða loyst sum ein samfelagsuppgáva. Tískil mælir javnaðarflokkurin við fyriliggjandi uppskoti til, at tað almenna, t. v. s. land og kommunur í nógv størri mun enn higartil átaka sær uppgávuna at fáa til vega nógv mikið av biligum, byggiklárur grundstykkjum um alt landið.

Tað er javnaðarflokksins meting, at kommunali lángrunnurin, stovnssettur við lóg nr. 38 frá 26. apríl 1974, ikki røkkur til at greiða tærvn á grundstykkjum, og tí mælir flokkurin til at seta á stovn ein nýggjan grunn við meira vittfevnandi virkisøki og munandi størri figgjarorku. Í hesum sambandi verður í

§ 8 skotið upp at avtaka tann pening, sum er í hesum lángrunni yvir í nýstovnaða byggiðvingargrunn landsins. Eisini verður skotið upp, at landskassin letur byggiðvingargrunninum eitt stovnsfæ uppá 30 mió. kr., og somuleiðis at inntøkan av rentuskattinum upp á ca. 10 mió. kr. um árið í framtíðini verður tilskrivað hesum grunni. Á henda hátt fáa kommunurnar sín part av einum skatti, ið annars allur er farin í landskassan.

Sum tað framgongur av lógaruppskotinum, so er ætlanin at byggiðvingargrunnin skal hava stýri leyst av húsalánsgrunninum, meðan umsitingin verður felags. Hetta er fyrri at sleppa undan dupultari umsiting, meðan ein varðveitir eina decentrala ávikan á grunsins stýri í gjøgnum umboð kommununnar.

Mælt verður í lógaruppskotinum til, at lánini verða afturgoldin so hvørt grundstykkini verða seld. Tó verður skotið upp, at 1/3 av lánøknum verður at gjalda aftur í seinasta lagi 3 ár eftir, at lánið er veitt avvarðandi kommunu, meðan alt lánið eigur at verða goldið aftur í seinasta lagi 15 ár eftir lán-tøku.

Samanumtikið kann sigast, at hovuðsendamálið við lógaruppskoti javnaðarflokksins um ein byggiðvingargrunn er at eggja kommunum til at fara undir munandi fleiri útstykkjingar, enn talan er um í løtuni. Við hesum uppskoti kunnu grundstykkini, um rætt verður atborið, bæði gerast nógv fleiri og upp á seg væl biligari enn nú. Hetta skuldi sostatt gjørt tað munandi lættari at fingið byggi-grundir til sethús hjá tí einstaka, men tað skuldi

eisini lætt um og styrkt hugin hjá kommunum, sosialum felagsskapum og stýrinum fyrri íbúðargrunnin at sett í verk bygging av íbúðum, soleiðis at eisini hesin serligi tørvur á bústaði verður næktaður. Tað er veruleiki, at ikki øll ynskja at eiga síni egnu sethús eins og heldur ikki øll kunnu eiga síni egnu sethús. Hesi hava eisini sín rætt — ein rætt, sum tað í dag tykist ógvuliga tungt at fáa framdan.

Uppskotsstillarin, Føroya Javnaðarflokkur, er greiður yvir, at ein ávisur vandi fyrri spekulatió er í øllum hesum, og er § 6 í lógaruppskotinum ætlað at skula forða fyrri slíkari spekulatió og øðrum møguligum misbrúki. Møguliga kundu heilt aðrir útvegir verið funnir til tess at byrgja fyrri spekulatió og í heila tikið fyrri mongum av teimum

óðámligu fyrbrigdum, sum ofta hanga uppi í øllum jarðarspurningum, og sum ofta fylgja við tí stóra trotinum á byggi-lendi.

Uppskotið frá javnaðarflokkinum vann ikki frama. Tað fekk ov litla undirtøku. Men á valdegnum hava tit møguleika fyrri at taka undir við uppskotinum. Hetta gera tit við at greiða atkvøðu fyrri javnaðarflokkinum.